

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

2 ELEKTRONIKAI SZERELÉS- ÉS KÖTÉSTECHNOLÓGIÁK

2-01 A FURAT ÉS FELÜLET SZERELHETŐ ALKATRÉSZEK MEGJELENÉSI FORMÁI ÉS TÍPUSAI

ELEKTRONIKAI TECHNOLÓGIA ÉS ANYAGISMERET
VIETAB00

BUDAPEST UNIVERSITY OF TECHNOLOGY AND ECONOMICS
DEPARTMENT OF ELECTRONICS TECHNOLOGY

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

1

AZ ELEKTRONIKUS ALKATRÉSZEK CSOPORTOSÍTÁSA

- Funkció szerint:**
aktív, passzív
- Szerelhetőség szerint:**
furatszerelt, felületszerelt, tokozatlan chip
- Funkciók száma szerint:**
diszkrét alkatrészek – egy alkatrész egy áramköri elemet tartalmaz,
integrált áramkörök – egy alkatrész több áramköri elemet tartalmaz

Felületszerelt ellenállás

Furatszerelt tokozott IC
Pl. Dual In-line Package (DIP)

Felületszerelt tokozott IC
Pl. Quad Flat Pack (QFP)

Furatszerelt ellenállás

Elektronikus alkatrészek

2/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

2

A SZERELT NYOMTATOTT HUZALOZÁSÚ LEMEZ FELÉPÍTÉSE

1. Hordozó, pl. FR4 üvegszálas epoxigyanta

Elektronikus alkatrészek

3/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

3

Elektronikus alkatrészek

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

A SZERELT NYOMTATOTT HUZALOZÁSÚ LEMEZ FELÉPÍTÉSE

forrszem   vezetékek   forr. felület (pad)

1. Hordozó, pl. FR4 üvegszál-as epoxigyanta
2. Réz mintázat: fotolitográfiával kialakított

via

BMEETT Elektronikus alkatrészek 4/29

4

A SZERELT NYOMTATOTT HUZALOZÁSÚ LEMEZ FELÉPÍTÉSE

forrszem   vezetékek   forr. felület (pad)

1. Hordozó, pl. FR4 üvegszál-as epoxigyanta
2. Réz mintázat: fotolitográfiával kialakított
3. Forrasztásgátló maszk: szitanyomtatással viszik fel és fotolitográfiával mintázzák

via

BMEETT Elektronikus alkatrészek 5/29

5

A SZERELT NYOMTATOTT HUZALOZÁSÚ LEMEZ FELÉPÍTÉSE

forrszem   vezetékek   forr. felület (pad)

1. Hordozó, pl. FR4 üvegszál-as epoxigyanta
2. Réz mintázat: fotolitográfiával kialakított
3. Forrasztásgátló maszk: szitanyomtatással viszik fel és fotolitográfiával mintázzák
4. Feliratok, pozícióábrák: szitanyomtatással viszik fel

via

BMEETT Elektronikus alkatrészek 6/29

6

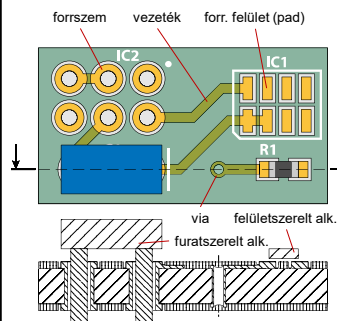

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

A SZERELT NYOMTATOTT HUZALOZÁSÚ LEMEZ FELÉPÍTÉSE

1. Hordozó, pl. FR4
üvegszálás epoxigyanta
2. Réz mintázat:
fotolitográfiával kialakított
3. Forrasztásgátló maszk:
szitanyomatással viszik fel és
fotolitográfiával mintázzák
4. Feliratok, pozícióábrák:
szitanyomatással viszik fel
5. Alkatrészek beültetése:
kézi, gépessített

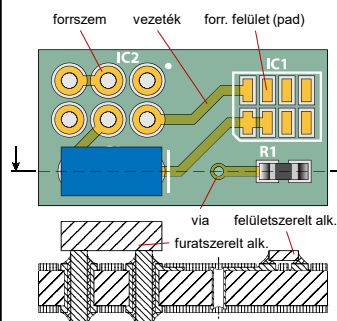
Elektronikus alkatrészek

7/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

7

A SZERELT NYOMTATOTT HUZALOZÁSÚ LEMEZ FELÉPÍTÉSE

1. Hordozó, pl. FR4 üvegszálas epoxigyanta
2. Réz mintázat: fotolitográfiával kialakított
3. Forrasztásgátló maszk: sztanymotattással viszik fel és fotolitográfiával mintázzák
4. Feliratok, pozícióárbrák: sztanymotattással viszik fel
5. Alkatrészek beültetése: kézi, gépesített
6. Forrasztás: hullámforsztás, úraörmeléses forrasztás

Elektronikus alkatrészek

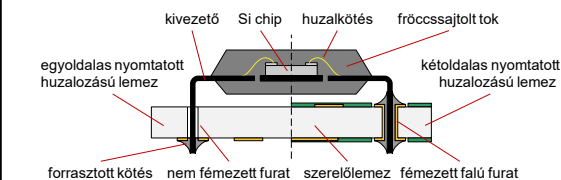
8/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

8

FURATSZERELT ALKATRÉSZEK

- **Hajlékony** vagy **merev** kivezetésekkel (alkatrészlábakkal) rendelkeznek. A hajlékony kivezetéseket a furatok helyzetének megfelelően mérete vágják és hajlítják.
- A kivezetéseket a szerelőlemez furataiba illeszkedő és többnyire a másik oldalról forrasztják be. Ezért a csak furatszertől alkatrészeket tartalmazó áramköröknél megkülönböztetünk **alkatrész-** és **forrasztási** oldalt.

Elektronikus alkatrészek

9/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

9

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

FURATSZERELT ALKATRÉSZEK CSOPORTOSÍTÁSA

- Kivezetések mechanikai tulajdonsága szerint**

hajlékony – furatokhoz hajlítják

merev/fix – tervezett furatok

pl. kondenzátor   tranzisztor

2.54
- Kivezetések geometriája szerint**

axiális   radiális   kerület mentén

pl. ellenállás, kondenzátor   pl. kondenzátor, tranzisztor, LED   integrált áramkörök

2.54

BMEETT   Elektronikus alkatrészek   10/29

10

DISZKRÉT FURATSZERELT ALKATRÉSZEK (PASSÍV)

Ellenállás

festékbevonat
fémsapka
kivezetés

érték - színekód
ellenállás réteg
értékbeállító köszörülés

Kondenzátor

fémzés

fégyverzet műanyag ház
kerámia dielektrikum

kivezetés

Tekercs

festékbevonat
fémsapka
kivezetés

érték - színekód
huzal-tekerceselés

BMEETT   Elektronikus alkatrészek   11/29

11

FURATSZERELT AKTÍV ALKATRÉSZEK

Dióda

Si chip
huzalkötés
anód
katód
kivezetés

LED

félyvezető chip
huzalkötés
kivezetés

TO-220

nagyteljesítményű FET-ek

TO-92

általános tranzisztorok

műanyag tok

TO-3

nagyteljesítményű tranzisztorok

fém tok

DIP-14

integrált áramkörök

BMEETT   Elektronikus alkatrészek   12/29

12

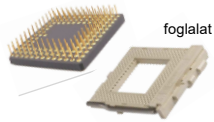
Elektronikus alkatrészek

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

KÜLÖNLEGES FURATSZERELT ALKATRÉSZEK

Nagy kivezetés számú furatszerelt alkatrészek - PGA (Pin Grid Array)

- A kivezetések a tokozás alján, felületi rácspontokban helyezkednek el (grid array)
- Asztali számítógépek processzorainak tipikus tokozás formája
- Előny: oldható mechanikai kötéssel foglalatba ültethető -> cserélhető

Elektro-mechanikus alkatrészek

Csatlakozók
pl. USB

Kapcsolók

Modern aktív eszközök

Szenzorok

BMEETT

Elektronikus alkatrészek

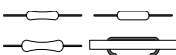
13/29

13

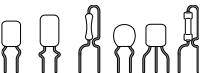
FURATSZERELT ALKATRÉSZEK CSOMAGOLÁSI MÓDJAI

Alkatrész típus

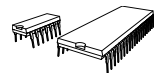
Axiális kivezetésű

Radiális kivezetésű

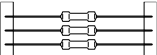

Integrált áramkör

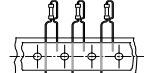

Csomagolás mód

Kétoldalas hevederezés

Egyoldalas hevederezés

Csőtár

BMEETT

Elektronikus alkatrészek

14/29

14

FURATSZERELÉSI TECHNOLÓGIA

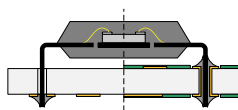
Furatszerelés (Through Hole Technology - THT)

A furatszerelhető alkatrészek kivezetőit a szerelőlemez furataiba illesztik és többnyire másik oldalon forrasztják be.

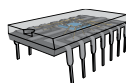
A furatszerelés hátrányai:

- a szerelőlemez mindkét oldalát igénybe veszi
- az alkatrészek helyfoglalása nagy
- nagy kivezetőszám (>40) esetén a beültetés gépesítése nehézkes:
  - az alkatrészek kiviteli formái igen eltérőek,
  - az alkatrészek kivezetéseinek raszterávolsága pontatlan.

A szerelés utáni bekötési művelet a kézi forrasztás vagy a hullámforrasztás.

Dual InLine Package (DIP=DIL)

BMEETT

Szereléstechológiák - forrasztás

15/29

15

Elektronikus alkatrészek

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

FELÜLETSZERELT ALKATRÉSZEK (SMD = SURFACE MOUNTED DEVICES)

- Rövid - furatszerelésre alkalmatlan - kivezetésekkel vagy az alkatrész oldalán/alján lévő, **kivezetési célú forrasztási felületekkel** (kontaktusfelület) rendelkeznek.
- Az alkatrészeket a kötött elrendezésű kivezetéseknek („footprint”) megfelelően kialakított **felületi vezetékmintázatra** (forrasztási felületekre – „pad”) **ültetik rá és ugyanazon az oldalon forrasztják be.**

ellenállás kontaktusfelület kivezetés Si chip huzalkötés fröccssajított tok

forrasztásgátló maszk belső huzalozási réteg szerelőlemez via

BMEETT Elektronikus alkatrészek 16/29

16

FELÜLETSZERELT PASSZÍV DISZKRÉT ALKATRÉSZEK

ellenállás réteg védőüveg Felületszerelt kondenzátor

kerámia hordozó értékeállító vágat

háromréteges kontaktus

Méret kód	Méret [mm]	Méret kód	Méret [mm]
1206	3,05 x 1,52	0402	1,02 x 0,51
0805	2,03 x 1,27	0201	0,6 x 0,3
0603	1,52 x 0,76	01005	0,4 x 0,2

kerámia dielektrikum réteg elektróda réteg élkontakt

fémzés (~3 réteg) kerámia fólia elektróda

BMEETT Elektronikus alkatrészek 17/29

17

FELÜLETSZERELT ELEKTROLIT KONDENZÁTOROK

Alumínium házaz

- Négyrétegű szerkezetek
- A fegyverzet anyaga fémfólia
- Az anód felszínét oxidálják (1–10 nm oxidréteg), ez a dielektrikum
- A katód és az anód(oxid) közé jól vezető elektrolittal átitatott papírt helyeznek
- Élettartamuk rövid az elektrolit kiszáradása miatt

Tantál elektrolit

- Általában száraz (folyékony elektrolit nélküli) kivitelben készülnek
- Viszonylag kis kapacitású és feszültségű kondenzátorok
- Szűrésre, egyenszint-leválasztásra alkalmazzák

Külső ellenelektrod (grafit és ezüst) Katód (-)

Anód (+) Tantál huzal

Vezetőragasztó katód -> kivezetés

Kapacitás belső rétegei: - tantálpentoxid (dielektrikum) - mangán-dioxid (szilárd elektrolit)

BMEETT Elektronikus alkatrészek 18/29

18

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

TOVÁBBI FELÜLETSZERELT PASSZÍV ALKATRÉSZEK, CSATLAKOZÓK

Tekercs

Csatlakozók

többpólusú

Néhány kiemelt példa.
nagyfrekvenciás

Transzformátor

SATA

HDMI

BMEETT Elektronikus alkatrészek 19/29

19

FELÜLETSZERELT AKTÍV ALKATRÉSZEK ÉS INTEGRÁLT ÁRAMKÖRI TOKOZÁSOK

SOT-23

kollektor
Au huzal
epoxi tok
bázis
emitter

Síralyszárny alakú kivezetés

SOIC

Au huzal
chip
chiptartó

kivezetés:
pl. Cu + Sn
Cu + NiPd(Au)
NiFe + Sn

Tokozás célja: a chip védelme és a kapcsolat megteremtése a chip a szerelőlemez között.

1. szintű összeköttetés: a chip és a chiptartó (hordozó) között

2. szintű összeköttetés: a chiptartó és a szerelőlemez között

BMEETT Elektronikus alkatrészek 20/29

20

SM IC TOKOZÁSOK OSZTÁLYOZÁSA A KIVEZETÉSEK GEOMETRIÁJA SZERINT

Kerület mentén elhelyezkedő kivezetésekkel rendelkező tokozások (perimeter style)

SOIC – Small Outline IC
(4-16 kivezetés, raszterosztás ~1,27 mm)

QFP – Quad Flat Pack
(4-256 kivezetés, raszterosztás >0,4 mm)

PLCC – Plastic Leaded Chip Carrier
(8-40 kivezetés, raszterosztás ~1,27 mm)

QFN – Quad Flat No-Lead
(16-32 kivezetés, raszterosztás ~0,4 mm)

BMEETT Elektronikus alkatrészek 21/29

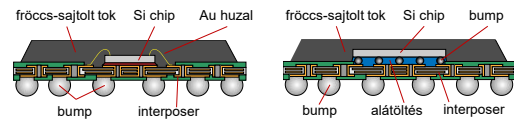
21

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

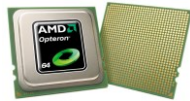
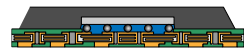
SM IC TOKOZÁSOK OSZTÁLYOZÁSA A KIVEZETÉSEK GEOMETRIÁJA SZERINT

A tok alján egy rács metszéspontjaiban elhelyezkedő kivezetésekkel rendelkező tokozások (area array style)

BGA – Ball Grid Array (16-256 kivezetés, raszterosztás ~1,27 mm) **FC-BGA** – Flip-Chip Ball Grid Array (<1600 kivezetés, raszterosztás ~0,8 mm)

LGA – Land Grid Array (16-2000 kivezetés, raszterosztás ~0,8 mm)

BMEETT

Elektronikus alkatrészek

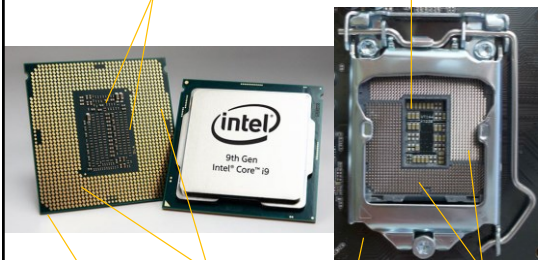
22/29

22

INTEL CORE I7 Skylake – LGA1151

Processzor
felületszerelt kondenzátorok

Processzor foglalat
felületszerelt kondenzátorok

BMEETT

Elektronikus alkatrészek

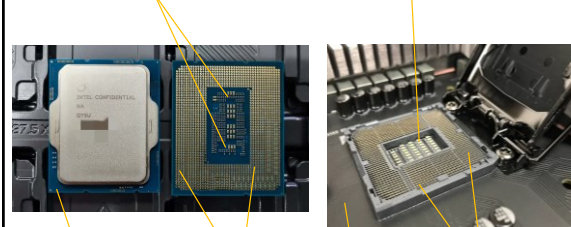
23/29

23

INTEL CORE I9 12900 – LGA1700

Processzor
felületszerelt kondenzátorok

Processzor foglalat
felületszerelt kondenzátorok

BMEETT

Elektronikus alkatrészek

24/29

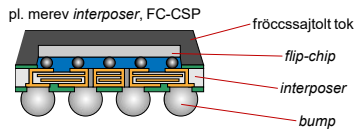
24

ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

CHIPMÉRETŰ TOKOZÁSOK (CSP – CHIP SCALE PACKAGE)

A CSP definíciója az IPC/JEDEC J-STD-012 szabvány alapján: egy lapkát tartalmazó (single die), felület szerelhető alkatrész, melynek területe nem nagyobb, mint az eredeti lapka 1.2x-ese.

BMEETT

Elektronikus alkatrészek

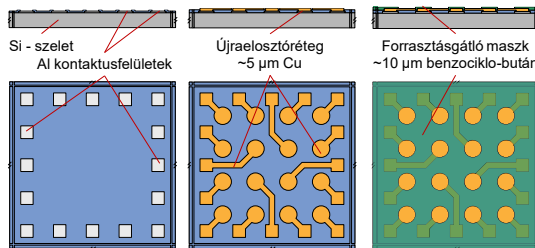
25/29

25

SZELET SZINTŰ SZERELÉS – WAFER LEVEL PACKAGING

Szelet szintű tokozás: a chip védelem és a tokozás a darabolás előtt, a teljes szelet összes chipjén egyszerre kerül kialakításra

1. Si chip gyártása
2. Újraelosztó réteg
3. Chip védelem

BMEETT

Beültetés, tokozás

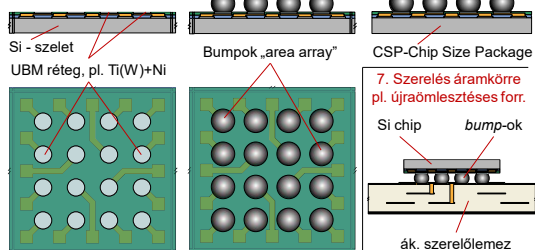
26/29

26

SZELET SZINTŰ TOKOZÁS – WAFER LEVEL PACKAGING

Szelet szintű tokozás: kevés számú kivezető esetén (5-30) alkalmazzák a nyomtatott huzalozású lemezek korlátozott rajzolatfinomsága miatt

4. UBM réteg felvitele
5. Bump felvitel
6. Szelet darabolása!

BMEETT

Beültetés, tokozás

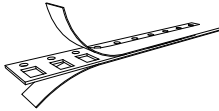
27/29

27

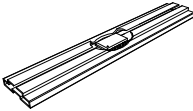
ELEKTRONIKAI SZERELÉSTECHNOLÓGIÁK

FELÜLETSZERELT ALKATRÉSZEK CSOMAGOLÁSI MÓDJAI

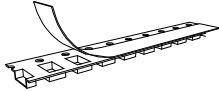
Felületszerelt ellenállások
- papír szalagtár

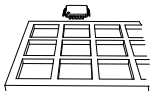
SOIC – Small Outline IC
- műanyag csótár

Felületszerelt kondenzátorok
- műanyag szalagtár

QFP, PLCC, QFN, BGA, LGA
- műanyag tálcátár

Elektronikus alkatrészek

28/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

28

FELÜLETI SZERELÉSTECHNOLÓGIA

A **felületi szereléstechológia** (Surface Mount Technology) alkatrészeit (Surface Mounted Devices) a szerelőlemez felületén, az alkatrészeket a kötött elrendezésű kivezetéseknek („footprint”) megfelelően kialakított **felületi vezetékmintázatra** (forrasztási felületekre – „pad”) **ültetik rá és ugyanazon az oldalon forrasztják be.**

A felületszerelés **előnyei:**

- azonos funkció mellett sokkal **kisebb méret**
- **nagyobb integráltság**, felületegységre eső funkciók száma nagyobb
- **könnyen automatizálható**, az alkatrészek toktipusai szabványosítottak

A kötési technológia az esetek döntő többségében forrasztás, ritkán (pl. hőre érzékeny alkatrészeknél) vezető ragasztás.

Felületszerelt IC

Felületszerelt ellenállás

Szereléstechológiák - forrasztás

29/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

29

TARTALOMJEGYZÉK

- Elektronikus alkatrészek csoportosítása
- Furatszerelt alkatrészek
  - passzív és aktív alkatrészek, integrált áramkörök
  - csoportosítása a kivezetések mechanikai tulajdonságai és geometriája alapján
  - csomagolási módjai
  - furatszerelési technológia
- Felületszerelt alkatrészek
  - passzív és aktív alkatrészek, integrált áramkörök
  - csoportosítása a kivezetések geometriája szerint
  - csomagolási módjai
  - CSP – Chip Scale Package
  - szelet szintű tokozás – wafer level packaging
  - felületi szereléstechológia

Elektronikus alkatrészek

30/29

WE CONNECT CHIPS AND SYSTEMS

30
